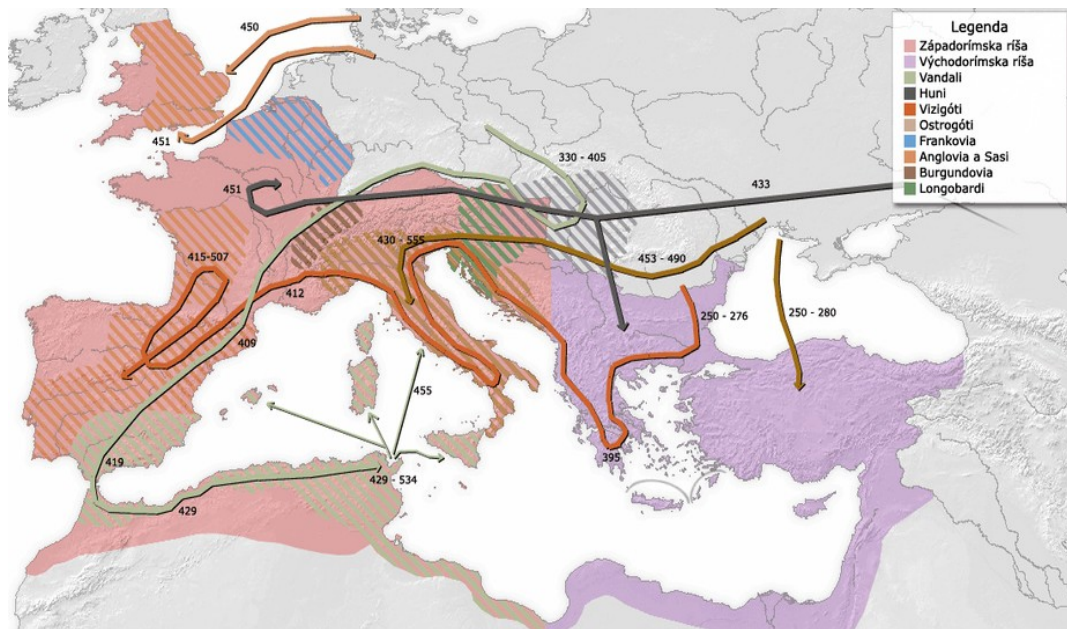

[illegible]

Jednotlivé střípky poznatků se dříve daly odpovědně jen velmi špatně do sebe vědecky zasadit, což vždycky nahrávalo historikům, kteří si mezi ně **záměrně vkládali přesně to, co potřebovali a historii vtiskovali zcela jiný význam**. I dnes existuje bezpočet protirečících si publikací, tištěných i elektronických článků, které se tváří být pravdivými.

Kolem začátku letopočtu **začínají přesuny národů**, které patrně vyvolaly klimatické, změny, nárůst obyvatel, kdy původní oblasti nebyly schopné uživit tolik lidí.

Do odlehlých oblastí přicházeli cizí lidé za obchodním, či vojenským účelem. Vozili drahocenné zboží a nejspíš i vyprávěli báchorky o krajinách, kde je všechno zlaté a „pečení holubi létají přímo do úst“. Povstali šikovní mluvčí, kteří přesvědčili část nejchudších k odchodu do neznáma. Když uspěli, stali se vládci kmenů a míst, kde vyhnali elitu a smísili s původním etnikem. Kmeny měly různá jména, byly si různě blízké původem, ale jinak to byl nedefinovatelný etnický mix. Do římských kronik se dostali jen ti nejvýznamnější. Pozdější sebeurčení národů, definované po vzniku větších územních celků, bylo spíše na základě kulturních a mocenských atributů, než etnických.

Doba germánská (cca 0-400nl.), nebo se také říká doba římská.

Kelty postihl hospodářský úpadek vyvolaný mnoha faktory, mimo jiné nájezdy Římanů a severských kmenů. Část Keltů odešla, část zůstala a smísila se s neorganizovaně přicházejícími skupinami, které měly rovněž etnicky nejednotný původ kdesi v severním Německu až Skandinávii a později byly souhrnně nazývány **Germánské**.

Prvním historicky doložitelným panovníkem na českém území byl Marobud – vládce germánského kmene **Markomanů** (rok 9 př. nl - cca 18 nl.), který vládne velkému území, které zahrnovalo i západní Čechy.

14. Rekonstrukce hranic Marobudovy říše podle J. Dobiáše (1964).

1 Dobřichov-Piňhora, 2 Třebusice, 3 Mušov, 4 Neubrandenburg.

Marobudova říše – už tehdy hrály velkou roli nepropustné pohraniční hory (wikipedia)

Jeho jméno je známé v **keltském jazyce (Maroboduos)**, ne v germánském tvaru (Marabdvaz), což ukazuje na tehdejší míchání etnik. V dětství byl dán na vychování do Říma, tak jako mnoho tehdejších synů germánských vládců. Později vládl říši velké od Dunaje po Baltské moře. Byl svržen kolem r. 18.n.l. **Arminiem (Hermanem)**, slavným knížetem cheruského germánského kmene, kterého Němci považují za zakladatele svého národa. Herman je známý jako Arminius, protože byl rovněž vychován v Římě. Byla to tehdy římská taktika – mít v jakémsi zajetí germánské „prince“ a tím vydírat jejich otce a dítet je na uzdě. Arminius se ale později obrátil proti Římu, jehož legie porazil ve slavné bitvě v Teutoburském lese – Dolní Sasko). Archeologické nálezy z té doby skoro nejsou a vedou se spory i o místě sídla Marobuda. Ten zemřel a je pohřbený v Raveně, kam byl Arminiem internován.

Marobud jako slovanský vůdce Moravanů v představě E. Štorcha. Zdroj: Štorch, E. *Zlomený meč*. Praha 1967, s. 4.

Mystifikace, kde se „vlastenci“ snažili transformovat germánské Markomany na slovanské Moravany. Po pádu Marobudovy říše se ve střední Evropě dvě stě let objevovala různá drobná nestabilní

územní uskupení, která byla pod silným vlivem Římské říše (obchod, správa), tato doba se i u nás proto také nazývá **Doba římská**. Dalších dvě stě let se snažili Germáni o samostatnost a územní expanzi do Římských provincií, což se moc nepovedlo a vyčerpalo je to na dalších dvě stě let, kdy neměli sil čelit silicímu náporu „stěhování národů“ (to vše zjednodušeně řečeno).

Germáni na našem území využívali místa starých keltských sídlišť (**Holý vrch u Bukovce**), nebo stavěli neopevněná sídliště s domy tvaru zahloubených polozemnic. Takové sídliště je prokazatelně v **Hodyni u Kralovic, v Tlučné, Vejprnicích** a nálezy z této doby jsou i přímo **na území města Plzně (např. nálezy u Masných krámů)**. Keramika, nástroje i zbraně jsou horší úrovně než byly keltské, muži se asi spíše věnovali boji, než řemeslu. Velký význam měli tehdy koně.

Obrázek č. 15: Keramika doby římské z Muzea a galerie v Mariánské Týnici
(z bakalářské práce Yvonne Maškové)

Při této příležitosti připomenu další významnou osobu, která bádala v našem kraji – **plzeňského městského úředníka a numizmatika JUDr. Josefa Ječného (1885-1934)**, který se zabýval před sto lety nálezy antických mincí v západních Čechách a vyvozoval z toho hypotézy o trasách obchodních stezek. Z jeho bádání je patrné, že území Západních Čech nebylo prázdné jen proto, že se o nich nepíše v nějakých starých záznamech, nebo se nenalezla nějaká veliká sídla a kamenné stavby. Naopak byly protkány množstvím stezek více než regionálního významu, které se střetávaly na Plzeňsku, protože tu bylo relativně nejlepší podnebí a terén. A tím pádem asi také větší osídlení a kupní síla pro obchodníky.

Co zjistil Josef Ječný o našem mikroregionu?

Následující popis je ze staré b0rožury Josefa Ječného - Nálezy římských mincí v Západních Čechách a obrázky oněch mincí s komentářem mi laskavě poskytl pan **Zdeněk Petrán**, numismatik z České num. společnosti Praha a z Českého muzea stříbra v Kutné Hoře.

Renia 1

Stříbrná mince římské republiky, která byla ražena za konzula Gnea Renia v roce **138** př. Kr. „**U mlýna zvaného Nouzov (pozn. nad Klabavou mezi Dýšinou a Kyšicemi)** na čerstvě zoraném poli bylo nalezeno v roce 1917 asi 20 stříbrných mincí římských z nich zachráněny p. **Karlem Čiperou** městským úředníkem v Plzni, dvě konsulární mince římské republiky. Označeny jsou jménem rodu Renia a mají obě na lici okřídlené hlavy Romy vlevo bez opisu s označením hodnoty X po straně pravé, Na rubu obraz bohyně

luno s kozím dvojspřežím s nápisem dole umístěným C.REN ROMA. “

Římská měděná mince - as císaře Augusta (27 př. Kr. - 14 po Kr.) „V roce 1908 našel kyšický občan **Matěj Šnaider** na poli ležícím na křižovatce silnic na Letkov a Ejpovice (tedy asi dnešní **Čiperova ulice v Kyšicích**) 4 římské mince jedna bronzová císař. Oktaviána Augusta průměr 25mm na líci nese hlavu imperátora s nápisem ..AVGVSVS.., na rubu postavu bohyně držící v levé ruce kopí a misku v pravici s nápisem SC. “

Stříbrný dvoudenár císaře Galliena (253-268 po Kr.)

„V roce 1923 byla nalezena dějvinským kaplanem p. P. Černým **na poli mezi Dýšinou a Kyšicemi**, mince na lícu s vousatou hlavou imperátora s paprskovitou korunou s nápisem GALL..., na rubu běžící antilopa, či jelen s nápisem ..ESAWG.. “

Drobnou měděnou minci razil císař Constans (337-350 po Kr.) - ilustrační foto jediné z internetu.

„V roce 1898 byl **v Dýšině** nalezen malý bronzový peníz na lícu kolem hlavy imperátora nápis CONSTAN - SPVAVG, na rubu dvě postavy vojáků ve zbroji s kopím a žerdí, kolem nápis GLOR-IAEXERC-ITVC, dole AEEXE (patrně z většího rozebraného nálezu **na Kokotsku**) “

S jistotou fungovala **cesta východ – západ, tedy dnešní Norimberk – Praha a cesta sever – jih, tedy Žatec – Pasov - Linz – až do středomoří. Na této stezce, nebo v její těsné blízkosti je dnešní území Dýšiny.** Deště v době povodní nedávno odhalily na severní straně plzeňské Hůrky zbytky římské dlážděné cesty. Patrně tato cesta vedla přes dnešní Tymákov do středních Čech a při Klabavě odbočovala přes Nouzov na dnešní Dýšinu a Chrást (resp. na Huť, Kokot, Smědčice...).

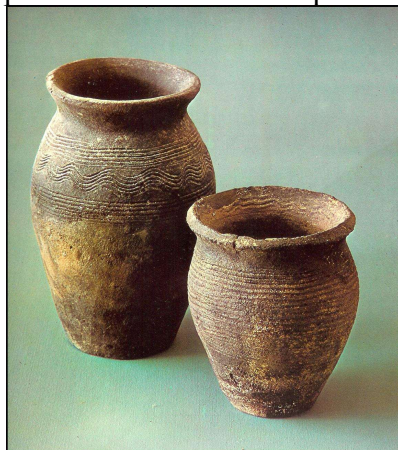
Koncem germánské éry bylo stěhování národů, nekoordinovaný příchod různých kmenů, mimo jiné slovanských, které se smísily s místními „keltogermány“. Z té doby jsou nálezy hrobů v **Doudlevcích a na Skvrňanech.**

Doba slovanská (cca od 550 n.l.)

Původ Slovanů je dodnes záhadou. Je pravděpodobné, že vzešli z nejednotného etnického základu lidu východní Evropy. Lidu, který měl stejně tak jako jiní Evropané patrně původ už ve známých kulturách doby bronzové.

Již na začátku tisíciletí jsou zmínky o kmenech žijících mezi Vislou a Karpaty, které ovšem není možné nijak prokazatelně spojit se Slovy, opět chybí spolehlivé prameny.

První jistotou jsou nálezy z doby před rokem 500 n.l. v oblasti kolem **Kijeva**, kde se našly archeologické nálezy ztotožněné s těmi na našem území, tedy prokazatelně pocházející od Slovanů. Jedná se o **Sklavíny** (Korčak) a **Anty** (kultura Pěnkovka). Jak na Ukrajině, tak i v Čechách žili v polozemnicích s kamennou pecí a používali keramiku tzv. pražského typu.

Slovanská keramika s vlnovici (www.ssbarelak.cz)

Slované zdaleka nebyli těmi mírumilovnými rolníky – oráči, jak jsou prezentováni v pověstech. Jízdní oddíly Sklavínů a Antů jsou doloženy k roku 537 v Itálii, kde válčí s Ostrogóty v řadách byzantské armády jako žoldnéři. Slovanské kmeny také plenily území Byzantské říše - dnešní Albánii a Chorvatsko a vyznačovaly se prý neobyčejnou krutostí, která zarážela i tehdejší kronikáře. Přejímali zbraně a taktiku svých soupeřů a nechali se manipulovat různými stranami, aby dosáhli maximální kořisti.

Na naše území přicházeli Slované ve **dvou vlnách**. První pozvolná byla kolem roku **530** a je pravděpodobné, že stejně jako předešní osídlenci se imigranti smísili s domácím lidem. Tehdy zde nebyl žádný státní celek, ale kmeny hlásící se ke germánskému společenství, které zahrnovalo mimo jiné i dnešní Německo. Zpočátku jim vládla místní germánská aristokracie, která postupně opustila toto méně perspektivní území a stáhla se prý do vznikajícího Bavorska, odkud měli možná v úmyslu zprostředkovaně řídit i české území. S přibývajícím počtem Slovanů se původní obyvatelstvo stávalo menšinou a běžní původní obyvatelé přebírali slovanskou kulturu. Počátek zrodu českého kmene se předpokládá v okamžiku příchodu **druhé vlny Slovanů** z východu tedy kolem roku **600**. Tehdy také mohl vzniknout tzv. **zakladatelský mýtus – cyklus bájí o příchodu Slovanů do Čech**, který měl vysvětlit historii národa a legalizovat vládu Čechů.

Praotec Čech na dvou zobrazeních - málokterá doba se tak špatně popisuje – stovky výkladů, každý má diametrálně jiný „pravdivý“ pohled, vážně, či nevážně míněný... (Wikipedie)

Pokud to shrnu vlastními slovy, tak kolem roku 550 v Čechách žilo pomíchané keltsko - germánsko - slovanské obyvatelstvo. Germánští boháči opustili zchudlou zem a odešli si budovat lepší budoucnost do Bavorska, do země, s lepším klimatem a blíž bohatému středomoří. V Čechách nechali patrně jen nějaké „správce“, nejspíš i slovanského původu. Koncem století přišla další vlna Slovanů, patrně už ne jen nějakých chudých vystěhovalců, ale organizované šiky v čele s knížaty zbohatlými rabováním na Balkáně. Obsadili území Čech, kde byla velká část obyvatel jejich etnika. Na základě nějakých vyprávění časem stvořili legendu o praotci Čechovi, který si tuhle „prázdnou“ zem vybral jako svůj nový domov a Slované ji sami zvelebili. **A máme základ více jak tisícileté česko - německé nevraživosti.** Vrazilo to klín mezi obyčejné lidi obou etnik, kteří možná do té doby poklidně žili vedle sebe. A vrazilo to klín mezi vládce Čech a Bavorska. Okolní panovníci začali tušit nebezpečí.

Bojovat proti Slovanům bylo složité. Pokud někdo napadl vesnici, lidé zmizeli do hlubokého posvátného lesa a pak se odněkud vynořili v mnohem větším počtu a decimovali nepřitele.

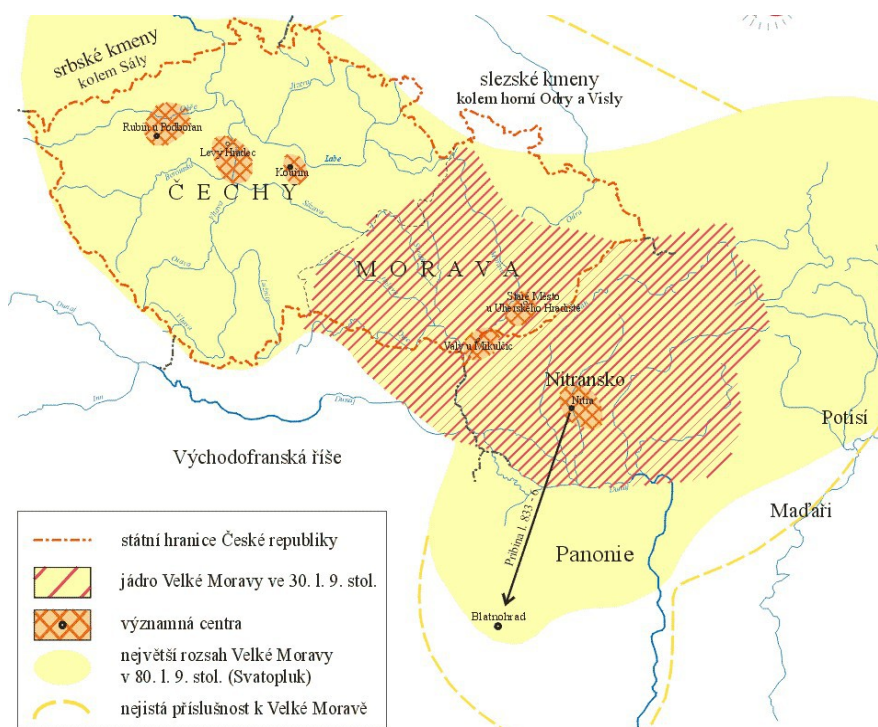
Je tedy pravdou, že Slované sebrali Germánům část jejich území, a úplně stejnou pravdou je, že Slované přišli do prázdné země (ne přímo ve smyslu neobydlené, ale ve smyslu nikomu nepatřící zpustlé země, které si původní germánská aristokracie nevážila, a Slované ji povznegli). Většina lidu byla ke všemu ještě namíchaného etnika, takže pravdu měly obě strany a tím horší bylo se domluvit.

Slované byli pod vlivem Avarů, kteří sídlili na jihovýchodě a je známá věc, že se s nimi také dlouhodobě mísili a sdíleli společné východní zvyklosti (např. mnohoženství, které vymýtilo až křesťanství). Avarové pocházeli z jihovýchodní Asie jako Hunové (od kterých odvozují původ Maďaři).

Sámova říše (www.ceskatelevize.cz)

Kolem roku 624 vzniká **Sámová říše**. Sám prý byl francký kupec, který spojil slovanské kmeny na našem území v boji proti Avarům. Ovšem se také říká, že to nebyla nějaká Sámová nezištnost ke Slovanům (resp. Antským kmenům), ale že to mohl být spíše diplomat k nám nasazený franským králem Dagobertem, který cítil od sílicích Slovanů hrozbu. Měl se ujmout jakési vlády a dohledu, vytvořit nárazníkovou zónu proti Avarům a přenést tíhu bojů na Slovany. Sám začal žít tehdejším slovanským způsobem. Mimo jiné si pod svůj vliv připoutal nejdůležitější kmeny zdařilou sňatkovou politikou. Měl prý 12 slovanských manželek a 37 dětí. Moc se mu patrně zalíbila a nakonec se obrátil proti Dagobertovi, který proti němu v roce 631 uspořádal tažení a u **Wogastisburku** ho Sám porazil. Kde byl Wogastisburk nikdo neví. Sám umřel kolem roku 659 a spekuluje se, že říše přestala existovat, protože o ní nejsou písemné zprávy.

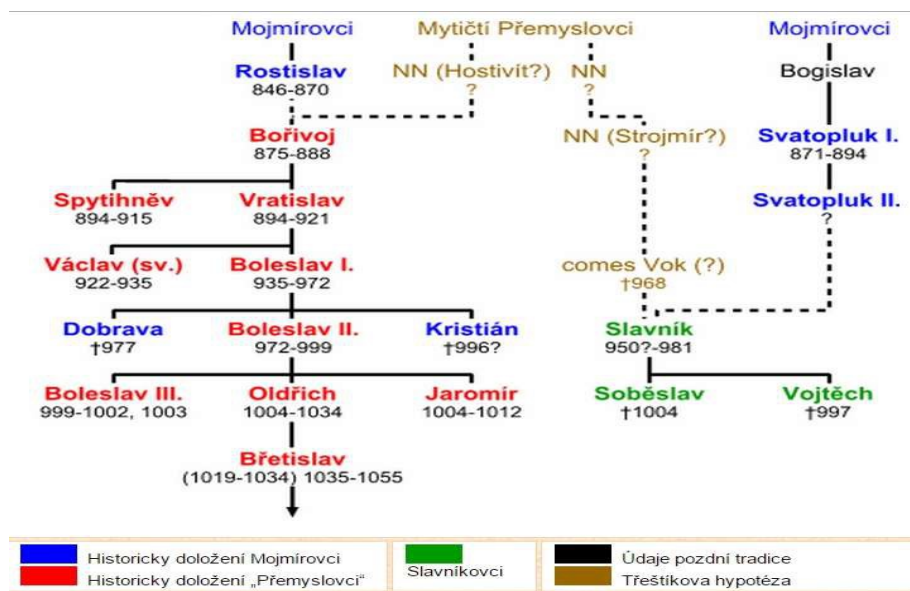

(www.ceskatelevize.cz)

Sámovova říše nebyla státem, či královstvím v pravém slova smyslu, ale jen jakési kmenové sdružení, takže je spíše možné, že Sámovi „urození“ poloslovanskí potomci si ji rozdělili podle toho odkud pocházely jejich matky a vznikla knížectví, o kterých píše později Kosmas (jaká náhoda, že jich bylo také prý 12 jako Sámových manželek a nejspíš i dědiců :-). Dalších 200 let tu patrně byl klid, nejspíš docházelo jen drobným majetkovým a mocenským přesunům, třeba i po Sámově vzoru sňatkovou politikou a cizí kronikáři to neřešili. Spekuluje se, že Mojžírovci (velkomoravští vládcí) mohli být Sámovými potomky a patrně česká knížata (Přemyslovci) byla z rodu Mojžírovců, tedy i potomci onoho Sáma (potažmo by tím pádem měli tyto předky i pomálu všichni pozdější králové ..)

Kosmův popis o Přemyslu oráči a jeho potomcích je dnes už všeobecně považovaný jen za krásnou a pro Čechy významnou pohádkou. Každopádně se hojně předpokládá, že se v jeho době vyprávěla skutečně nějaká taková pověst, která se reálně mohla odehrávat spíše na Moravě a Přemyslem mohl být přenesen i Sám (výraz Přemysl ne jako křestní jméno ale označení chytrého člověka se zásluhami). Kosmas také nemohl prezentovat založení našeho křesťanského státu legendou o pohanovi s 12 ženami, tak to on nebo jiní před ním už patřičně upravili.

V **Plzenci** bylo slovanské hradiště od 8. století, později se stalo přemyslovským knížecím hradištěm a bylo správním centrem celého Plzeňska. Další staré hradiště ze 7. století se našlo nad **Březinou u Rokycan**, další v **Hradci u Stoda**, ve **Štítarech u Horšovského Týna**, **Radkovic** a **Jindřín u Měčina**, **Obrovo hradiště u Žinkov**, **Třebuz u Všerub**, a mnoho dalších. Obsazovali se stará hradiště z doby železné **Sedlo u Sušice**, **Holý vrch v Bukovci**, nebo **Žďár u Rokycan**.

Předpokládaný rodokmen Přemyslovců (www.moraviamagna.cz). Nás v západních Čechách by měl zajímat např. Vojtěch, který se podle legendy zasloužil o vznik kostelíka sv. Jiří na Doubravce, nebo Břetislav, který se „kamarádil“ s šumavským Vintířem a v roce 1040 u Brůdku (Kdyně) porazil bavorského krále Jindřicha III (a taky ukradl v bavorském Svinibrodu Jitku).

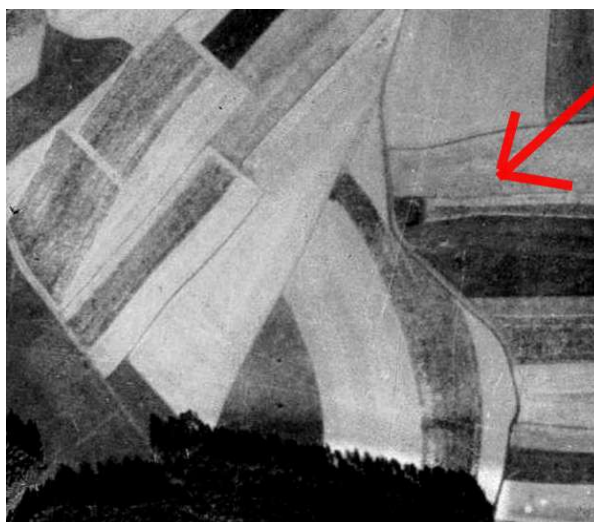

Takovéhle divoké koně tu mohli lidé tehdy vidat na loukách a pasekách kolem vsi. A také je používali k jízdě a tahu. Toto je první hříbě divokého koně, narozené po tisíci letech v Milovicích z populace, která pochází ze Skotska a která podle výzkumu jejich unikátní genetiky, kosterních a jiných pozůstatků se prakticky stoprocentně blíží podobě původních divokých koní. V Čechách žili od pradávna a prokázání jsou v této podobě od doby neolitu (v Dýšině žili lidé v lokalitě U vodojemu – tehdy to byla lovná zvěř). V době o které v tomto článku mluvíme už docházelo k velké migraci obyvatel na velké vzdálenosti (Středomoří, Asie) a k importu koní ze vzdálených oblastí, které když majitelům pláchli, se smísili s čistými divokými koňmi a v této době už nelze původní divoké populace úplně odlišit od zdívočelých domácích koní...

A ještě jedna zajímavá disciplína mě zaujala – letecká archeologie. Když se podíváme na fotomapy z let 2003, 2006 a 2011 (mapy.cz), srovnáme to s vojenskou fotomapou z poválečných let (kontaminace.cenia.cz) a se starými mapami (oldmaps.cz), zjistíme, že se v terénu i po desítkách přeorání stále opakovaně značí pozůstatky prastaré lidské činnosti – cesty, stavby... Dávné prohlubně (příkopy a úvozy) mají tmavší vegetaci, protože na tom místě je větší mocnost ornice, která se tam staletími naplavila a lépe tam vegetace roste. Naopak vyvýšeniny (valy stavby) bývají světlé, obilí a rostliny tam málo rostou, kvůli kamenitému málo živnému podloží.

Zajímavé útvary na poli nad Novou Hutí – dva obrázky osm let po sobě foceně a stále se stejně prokreslující kruhové útvary obdélníky a čáry políček v jiném směru, než jsou ty dnešní. Původně jsem myslela, že to je něco z raného středověku, ale patrně jsou to mohyly, které byly ve středu před sto lety prokopány tehdejšími archeology, či zloději (ty tmavé obdélníky uprostřed).

I na poválečné fotografii je na tomto místě vidět „něco“, co nešlo rozorat. Dnešní archeologové se k těmto věcem velmi neradi vyjadřují, protože je jisté jen to, že jde o pozůstatek lidské činnosti, ale jeho datování, či interpretace bez podrobného průzkumu v terénu není možná. A tu nikdo dělat a především platit nebude.

Na katastru **Dýšiny se našel nález střepů** (na dvoře č.p. 101 v domě p. Herciga - inf. D. Baštová Zpravodaj Dýšina 1991 a archiv ZČM) **který podle výkladu odborníků dokládá existenci slovanské osady z 8. století**, tedy je zdejší osada velmi stará. Možná starší i než Plzeňská Hůrka.

Velkomoravský Svatopluk ustavil kolem roku **867** asi patnáctiletého chráněnce Bořivoje knížetem Čechů. **Od té doby se začínají psát dějiny pozdějšího českého státu.** Ale bude trvat ještě několik set let, než vznikne skutečná obec Dýšina, resp. kdy se o ní zapíše první věta (**1242** darovací listina obce Dýšiny a Chrástu Chotěšovskému klášteru Václavem I.).

Předešlé řádky jsou pokusem o shrnutí toho, co jsem se dočetla bez ohledu na to, co nám tloukli kdy do hlavy a není to žádná vědecká práce a tak je třeba to brát. A pravopis mi také moc nejde :-).

Zpracovala: Pavla Velleková, 2015